

P1: Nástroje veřejné podpory podnikového výzkumu a vývoje

Orgány veřejné správy a další pověřené veřejné instituce (ministerstva, výzkumné agentury apod.) jsou v současnosti vybaveny dvěma hlavními skupinami nástrojů, jimiž mohou intervenovat ve prospěch rozvoje podnikového VaV. Těmito hlavními skupinami jsou *přímá veřejná podpora VaV* a *daňová podpora VaV*. Daňová podpora VaV je, jako poměrně nový nástroj veřejné podpory VaV v soukromých podnicích, v současnosti hojně využívána ve většině vyspělých zemí světa¹.

Přímou veřejnou podporou VaV stát usiluje o spravedlivé a smysluplné dělení a alokaci veřejných finančních prostředků. Finanční podporou chce podnítit, urychlit či zefektivnit výzkumnou a vývojovou činnost. Přímé investice do VaV souvisí s ambicemi národních vlád rozvíjet a udržovat úspěšné a dostatečně robustní institucionální a lidské základny VaV. Vlády se při distribuci přímé veřejné podpory VaV opírají o komplexní legislativní zázemí a organizační soustavu pověřených orgánů (správce kapitol státního rozpočtu, samosprávné celky, agentury aj.). Žadatelé o finanční podporu VaV předkládají zmocněným orgánům výzkumné záměry a projekty k posouzení jejich formálních i obsahových kvalit. Hodnotící orgány jim, s přihlédnutím k objemu disponibilních zdrojů a vlastním prioritám, schválí (příp. neschválí) finanční podporu. U přímé podpory obecně rozlišujeme dvojí podobu: účelovou podporu (v případě ČR sem spadají grantové projekty, programové projekty, specifický vysokoškolský výzkum, rozsáhlejší infrastruktura sloužící VaV) a *institucionální podporu* (v případě ČR se jedná o podporu dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace, podporu mezinárodní spolupráce ve VaV, podporu operačních programů VaV).

Daňová podpora VaV rozšiřuje nástroje finančních podpor z veřejných zdrojů. Podnikatelské subjekty provádějící VaV mohou být státem zvýhodněny při uplatňování vlastních zdrojů určených na VaV. Daňová podpora VaV obecně zahrnuje velmi pestrou škálu nástrojů, jejichž kombinace se v jednotlivých ekonomikách různí. Skladba nástrojů daňové podpory VaV je přirozenou výslednicí odlišných tradic a širších strategických a konceptuálních rámců národních politik v oblasti podpory VaV.

Z existujících nástrojů daňové podpory VaV jsou v současnosti nejčastěji uplatňovány:

- i. **Odčitatelné neinvestiční výdaje na VaV od běžných příjmů.** Tento nástroj je využíván prakticky ve všech členských zemích EU a OECD. Východiskem plošných, neutrálních opatření je předpoklad, že hlavním smyslem investic je tvorba zisku, jež zdaňován je.
- ii. **Daňové dobropisy** (slevy na dani, tax credit). Jsou procentuálně stanovenými částkami od vypočtené daně, jež zůstává podnikatelským subjektům podporujícím VaV. Může být stanovena pevnou sazbou (*fix rate*), případně variabilní sazbou odvislou od přírůstku výdajů na VaV (*incremental rate*) plynoucí ze srovnání s referenčním obdobím. Opět jde o nástroj hojně užívaný v zemích EU a OECD.
- iii. **Odpočty od základu daně** spočívají ve snižování daňového základu o stanovený podíl výdajů na VaV.
- iv. **Zvláštní daňové pobídky** např. na podporu tvorby kvalifikovaných pracovních míst.
- v. **Daňové úlevy pro malé a střední podniky.**
- vi. **Urychlené odpisování investic souvisejících s VaV.**
- vii. **Osvobození od celních povinností** – např. při dovozu zařízení pro potřeby VaV.
- viii. **Snížení odvodů za pracovníky VaV.**
- ix. **Mechanismy garancí** za úvěry, leasing, akcie apod.
- x. **Zvýhodněné úvěry.**
- xi. **Podpora rizikového kapitálu.**
- xii. **Zvýhodněný pronájem nemovitého majetku** (infrastruktury) ve vlastnictví státu.

Podniky mohou pro své výzkumné a vývojové činnosti využít také **zahraniční veřejnou podporu**. V případě zemí EU se jedná o různé fondy zaměřené účelově na podporu výzkumu, vývoje a inovací.

¹ Více informací o podobě používané nepřímé veřejné podpory VaV v jednotlivých zemích OECD je k dispozici na následujícím odkazu: <http://www.oecd.org/innovation/rd-tax-stats.htm>

P2. Legislativní příloha

Vývoj základní legislativy k daňovým odpočtům na VaV v ČR

Daňová podpora VaV je v jednotlivých zemích poskytována součinností vícero nástrojů. Přistoupíme-li však k popisu politiky daňové podpory VaV v České republice je situace relativně přehlednější. Na úvod můžeme konstatovat, že je zde využíván v zásadě jeden nástroj. Ekonomické subjekty provádějící VaV mohou uplatnit **odčitatelnou položku od základu daně na podporu VaV dle § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů²** (dále také jako ZDP). V následujících odstavcích stručně rekapitulujeme sadu hlavních právních předpisů, jež postupně strukturovaly legislativní zázemí daňové podpory VaV.

Vrátíme-li se k zákonu o dani z příjmu (ZDP), formulace o daňové podpoře VaV nebyla v § 34 odst. 4 a 5 od jeho počátku. Byla do něho vložena dodatečně až **9. prosince 2004 zákonem č. 669/2004 Sb.** (s účinností od 1. ledna 2005). Právní předpis zavedl pravidla odčítání nejprve stručným zněním odstavců 4 a 5 § 34 (vč. pozn. pod čarou 73a). Poplatník podle nich mohl uplatnit odpočet od základu daně z příjmu ve výši 100 % nákladů, jež „[...] vynaložil v daném zdaňovacím období nebo období, za něž se podává daňové přiznání, při realizaci projektů výzkumu a vývoje [...]“³.

ZDP byl v roce 2005 opět novelizován **zákonem č. 545/2005 Sb.** Do § 34 byl s účinností od 1. ledna 2006 vložen nový odstavec 5⁴, jenž do zákona zavedl koncept **projektu VaV**. Projekty VaV se tím staly nutnou součástí posuzovaných žádostí o přiznání daňové podpory VaV. Vstoupily s nimi do procesů rozhodujících o přiznání daňové podpory VaV.

² Úplné znění aktuálního znění § 34 odst. 4 a 5 zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmu je přiloženo do legislativních příloh této publikace.

³ Úplná formulace změn § 34 odst. 4 a 5 ZDP podle zákona 669/2004 Sb. byla následující:

„(4) Od základů daně lze odečíst 100 % výdajů (nákladů), které poplatník vynaložil v daném zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, při realizaci projektů výzkumu a vývoje,^{73a)} které mají podobu experimentálních či teoretických prací, projekčních či konstrukčních prací, výpočtů, návrhů technologií, výroby funkčního vzorku či prototypu produktu nebo jeho části a na certifikaci výsledků dosažených prostřednictvím projektů výzkumu a vývoje. Pokud vynaložené výdaje (náklady) souvisejí s realizací projektů výzkumu a vývoje^{73a)} pouze zčásti, je možné od základů daně odečíst pouze tuto jejich část. Výdaje (náklady), které lze odečíst od základu daně, musí být výdaji (náklady) vynaloženými na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů a musí být evidovány odděleně od ostatních výdajů (nákladů) poplatníka. Tento odpočet nelze uplatnit na služby a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje pořízené od jiných osob s výjimkou výdajů (nákladů) vynaložených za účelem certifikace výsledků výzkumu a vývoje, a dále na ty výdaje (náklady), na které již byla i jen zčásti poskytnuta podpora z veřejných zdrojů.

(5) Nelze-li odpočet podle odstavce 4 uplatnit v roce, kdy nárok na odpočet vznikl z důvodu, že poplatník vykázal daňovou ztrátu nebo základ daně (základ daně snížený o nezdanitelné částky podle § 15 a o daňovou ztrátu) nižší než odpočet podle odstavce 4, lze odpočet nebo jeho zbývající část uplatnit v nejbližším zdaňovacím období, ve kterém poplatník vykáže základ daně (základ daně snížený o nezdanitelné částky podle § 15 a o daňovou ztrátu), nejvýše však ve třech zdaňovacích obdobích bezprostředně následujících po zdaňovacím období, ve kterém nárok na odpočet vznikl.

73a) § 2 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje).“ [Zákon č. 669/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů]

⁴ Plné znění nového odstavce 5 bylo následující:

“[...] Projektem výzkumu a vývoje, na jehož realizaci může být uplatněn odpočet podle odstavce 4, se rozumí písemný dokument, ve kterém poplatník před zahájením řešení projektu výzkumu a vývoje vymezí svou činnost ve výzkumu a vývoji a který obsahuje zejména základní identifikační údaje o poplatníkovi, kterými jsou obchodní firma nebo název poplatníka, jeho sídlo a identifikační číslo, bylo-li přiděleno, popřípadě jméno a příjmení poplatníka, je-li poplatník fyzickou osobou, místo jeho trvalého pobytu a místo podnikání, dobu řešení projektu (datum zahájení a datum ukončení řešení projektu), cíle projektu, které jsou dosažitelné v době řešení projektu a vyhodnotitelné po jeho ukončení, předpokládané celkové výdaje (náklady) na řešení projektu a předpokládané výdaje (náklady) v jednotlivých letech řešení projektu, jména a příjmení osob, které budou odborně zajišťovat řešení projektu s uvedením jejich kvalifikace a formy pracovního vztahu k poplatníkovi, způsob kontroly a hodnocení postupu řešení projektu a dosažených výsledků, datum, místo, jméno a příjmení oprávněné osoby, která projekt schválila před zahájením jeho řešení; oprávněnou osobou se rozumí poplatník, je-li fyzickou osobou, nebo osoba vykonávající funkci statutárního orgánu poplatníka nebo jeho členem.“ [Zákon 545/2005 Sb., kterým se mění zákon 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony].

Od 1. ledna 2014 nabylo účinnosti **zákonné opatření Senátu č. 344/2013 Sb.**, o změně daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva a o změně některých daňových zákonů. Stručné znění § 34 ZDP bylo dále zpřesněno ustanoveními § 34a až § 34e.

K ustanovením ZDP týkajícím se odpočtu výdajů na VaV od základu daně byl Ministerstvem financí ČR vypracován POKYN D-288⁵ ze dne 3. 10. 2005⁶. Pokyn stanovil podmínky a postupy uplatňování daňové veřejné podpory VaV. V letech 2010⁷ a 2014 proběhla jeho aktualizace⁸. V roce 2020 Ministerstvo financí vydalo nový **POKYN č. MF-17⁹** k jednotnému postupu při uplatňování ustanovení § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 80/2019 Sb. a pozdějších předpisů, který obsahuje aktualizované informace pro uplatňování odečtu výdajů na VaV od základu daně. Metodologický pokyn MF-17 se zaměřuje zejména na definice činností a výdajů, které lze z hlediska daňové podpory VaV považovat za VaV. Z tohoto důvodu obsahuje široký výčet aktivit/nákladů, jež do VaV patří, odlišených od těch, jež naopak za VaV považovat nelze. Pokyn dále rozlišuje uznatelné výdaje vynaložené na realizaci VaV či postupy v případech, v nichž poplatník čerpá podporu z veřejných zdrojů. Je třeba zdůraznit, že metodické pokyny Ministerstva financí ČR nelze považovat za obecně závazné právní předpisy.

Plné znění § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu

§ 34 Položky odčitatelné od základu daně

1. Od základu daně lze odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje. U poplatníka, který je společníkem veřejné obchodní společnosti, se daňová ztráta upraví o část základu daně nebo část daňové ztráty veřejné obchodní společnosti; přitom tato část základu daně nebo daňové ztráty se stanoví ve stejném poměru, v jakém je rozdělován zisk podle společenské smlouvy, jinak rovným dílem. U poplatníka, který je komplementářem komanditní společnosti, se daňová ztráta upraví o část základu daně nebo část daňové ztráty komanditní společnosti určené ve stejném poměru, v jakém je rozdělován zisk nebo ztráta komanditní společnosti podle zvláštního právního předpisu. Poprvé bylo možné tohoto ustanovení použít u daňové ztráty vzniklé za zdaňovací období roku 1993. U akciové společnosti, u níž došlo k přeměně z investičního fondu na jiný podnikatelský subjekt, lze odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena investičnímu fondu počínaje zdaňovacím obdobím 1996. U poplatníka uvedeného v § 2 lze od základu daně odečíst ztrátu vzniklou za předchozí zdaňovací období nebo jeho část podle § 5 a uvedenou v daňovém přiznání, nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po zdaňovacím období, ve kterém byla v daňovém přiznání uvedena.
2. Pro stanovení daňové ztráty, kterou lze podle odstavce 1 odečíst, platí ustanovení § 23 až 33 a § 38n. U komanditní společnosti se daňová ztráta snižuje o částku připadající komplementářům.
3. Ustanovení odstavců 1 a 2 se nevztahují na obecně prospěšné společnosti, s výjimkou obecně prospěšných společností, které jsou vysokou školou nebo poskytovateli zdravotních služeb, kteří mají oprávnění k poskytování zdravotních služeb podle zákona upravujícího zdravotní služby.
4. Od základu daně lze odečíst odpočet na podporu výzkumu a vývoje nebo odpočet na podporu odborného vzdělávání.

⁵ Celý název: POKYN D-288 ze dne 3. 10. 2005 Ministerstva financí k jednotnému postupu při uplatňování ustanovení § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů Č.j.: 15/96 003/2005-151. Úplné platné znění pokynu je vloženo mezi přílohy této publikace.

⁶ Finanční zpravodaj č. 10/2005 část 1. Bod 45: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2005/financni-zpravodaj-cislo-102005-cast-1-1602>

⁷ Finanční zpravodaj č. 4/2010. Bod 11: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2010/financni-zpravodaj-cislo-42010-1554>

⁸ Finanční zpravodaj č. 4/2014. Bod 91: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2014/financni-zpravodaj-cislo-42014-19704>

⁹ Finanční zpravodaj č. 8/2020. Bod 11: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj/2020/financni-zpravodaj-cislo-8-2020-38405>

5. Pokud není možné odpočet na podporu výzkumu a vývoje nebo odpočet na podporu odborného vzdělávání odečíst z důvodu nízkého základu daně nebo daňové ztráty, lze je odečíst nejpozději ve třetím období následujícím po období, ve kterém vznikly.

§ 34a Výše odpočtu na podporu výzkumu a vývoje

1. Odpočet na podporu výzkumu a vývoje činí součet
 - a. 100 % výdajů vynaložených v období na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu, které **nepřevyšují** úhrn výdajů vynaložených v rozhodné době na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu, a
 - b. 110 % výdajů vynaložených v období na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu, které **převyšují** úhrn výdajů vynaložených v rozhodné době na realizaci projektu výzkumu a vývoje zahrnovaných do odpočtu.
2. Rozhodnou dobou se pro účely odpočtu na podporu výzkumu a vývoje rozumí doba, která
 - a. končí dnem předcházejícím dni, ve kterém začíná období, a
 - b. je stejně dlouhá jako období.
3. Obdobím se pro účely odpočtu na podporu výzkumu a vývoje rozumí
 - a. zdaňovací období, nebo
 - b. období, za které se podává daňové přiznání.

§ 34b Výdaje vynaložené na výzkum a vývoj zahrnované do odpočtu

1. Výdaji vynaloženými na výzkum a vývoj zahrnovanými do odpočtu se rozumí výdaje (náklady), které
 - a. poplatník vynaložil při realizaci projektu výzkumu a vývoje na
 1. experimentální či teoretické práce,
 2. projekční a konstrukční práce,
 3. výpočty,
 4. návrhy technologií,
 5. výrobu funkčního vzorku či prototypu produktu nebo jeho části související s realizací projektu výzkumu a vývoje,
 - b. jsou výdaji (náklady) na dosažení zajištění a udržení příjmů a
 - c. jsou evidovány odděleně od ostatních výdajů (nákladů).
2. Výdaji vynaloženými na výzkum a vývoj zahrnovanými do odpočtu nejsou
 - a. výdaje (náklady), na něž byla být jen z části poskytnuta podpora z veřejných zdrojů,
 - b. výdaje (náklady) na služby, s výjimkou výdajů (nákladů) na
 1. služby, které souvisí s realizací projektu výzkumu a vývoje a které jsou pořízené od veřejné vysoké školy nebo výzkumné organizace vymezené v zákoně upravujícím podporu výzkumu a vývoje pro účely poskytování podpory, a to v podobě činností uvedených v odstavci 1 písm. a),
 2. služby, které souvisí s realizací projektu výzkumu a vývoje a které spočívají v ověření nebo prokázání toho, že výsledek výzkumu a vývoje splňuje požadavky stanovené právními předpisy, pokud výdaje na ověření nebo prokázání nebyly zahrnuty do odpočtu u jiného poplatníka,
 3. úplatu u finančního leasingu hmotného movitého majetku, která souvisí s realizací projektu výzkumu a vývoje,
 - c. licenční poplatky,
 - d. výdaje (náklady) na nehmotné výsledky výzkumu a vývoje pořízené od jiných osob s výjimkou těch, které souvisí s realizací projektu výzkumu a vývoje a které jsou pořízeny od veřejné vysoké školy nebo výzkumné organizace vymezené v zákoně upravujícím podporu výzkumu a vývoje pro účely poskytování podpory.
3. Pokud výdaje (náklady) podle odstavce 1 souvisejí s realizací projektů výzkumu a vývoje pouze zčásti, zahrnují se do výdajů vynaložených na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu pouze jejich poměrné části.

§ 34c Projekt výzkumu a vývoje

1. Projektem výzkumu a vývoje se rozumí dokument, ve kterém poplatník před zahájením řešení projektu výzkumu a vývoje vymezí svou činnost ve výzkumu a vývoji podle zákona upravujícího podporu výzkumu a vývoje a který obsahuje
 - a. základní identifikační údaje o poplatníkovi, kterými jsou
 1. obchodní firma nebo název a adresa sídla poplatníka, je-li poplatníkem daně z příjmů právnických osob,
 2. jméno, adresa sídla podnikatele a adresa místa trvalého pobytu poplatníka, je-li poplatníkem daně z příjmů fyzických osob,
 3. daňové identifikační číslo, pokud bylo přiděleno,
 - b. dobu řešení projektu, kterou je doba ode dne zahájení do dne ukončení řešení projektu,
 - c. cíle projektu, které jsou dosažitelné v době řešení projektu a vyhodnitelné po jeho ukončení,
 - d. předpokládané celkové výdaje (náklady) na řešení projektu a předpokládané výdaje (náklady) v jednotlivých letech řešení projektu,
 - e. jména všech osob, které budou odborně zajišťovat řešení projektu s uvedením jejich kvalifikace a formy pracovněprávního vztahu k poplatníkovi,
 - f. způsob kontroly a hodnocení postupu řešení projektu a dosažených výsledků,
 - g. den a místo schválení projektu,
 - h. jméno a podpis odpovědné osoby za projekt výzkumu a vývoje.
2. Projekt výzkumu a vývoje musí být schválen poplatníkem před zahájením jeho řešení.
3. Odpovědná osoba za projekt výzkumu a vývoje odpovídá za splnění podmínek daných tímto zákonem pro projekt výzkumu a vývoje. Odpovědnou osobou je u poplatníka daně z příjmů
 - a. fyzických osob tento poplatník,
 - b. právnických osob jeho statutární orgán nebo člen tohoto orgánu.

§ 34d Odpočet na podporu výzkumu a vývoje u společníků osobních obchodních společností

1. U poplatníka, který je společníkem veřejné obchodní společnosti, lze odpočet na podporu výzkumu a vývoje zvýšit o poměrnou část odpočtu na podporu výzkumu a vývoje. Tento poměr odpovídá poměru, kterým se společník podílí na zisku veřejné obchodní společnosti.
2. U poplatníka, který je komplementářem komanditní společnosti, lze odpočet na podporu výzkumu a vývoje zvýšit o poměrnou část odpočtu na podporu výzkumu a vývoje. Tento poměr odpovídá poměru, kterým se komplementář podílí na zisku komanditní společnosti.

§ 34e Závazné posouzení výdajů vynaložených na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu

1. Správce daně vydá na žádost poplatníka rozhodnutí o závazném posouzení výdajů vynaložených na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu.
2. Předmětem závazného posouzení výdajů vynaložených na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu je určení výdajů vynaložených na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu pro účely odpočtu na podporu výzkumu a vývoje.
3. V žádosti o vydání rozhodnutí o závazném posouzení výdajů vynaložených na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu poplatník uvede
 - a. projekt výzkumu a vývoje,
 - b. výčet činností, které poplatník považuje za činnosti prováděné při realizaci projektů výzkumu a vývoje spolu s odůvodněním, proč poplatník tyto činnosti považuje za činnosti prováděné při realizaci projektů výzkumu a vývoje,

- c. výčet výdajů na činnosti, které poplatník považuje za činnosti prováděné při realizaci projektů výzkumu a vývoje,
 - d. výčet činností, u kterých má poplatník pochybnosti, zda výdaje na tyto činnosti vynaložené jsou výdaji na výzkum a vývoj zahrnované do odpočtu spolu s uvedením těchto pochybností,
 - e. způsob rozdělení jednotlivých výdajů vynaložených jak na realizaci projektů výzkumu a vývoje, tak na ostatní činnosti, a použitá kritéria rozdělení,
 - f. období, kterého se má rozhodnutí o závazném posouzení týkat,
 - g. návrh výroku rozhodnutí o závazném posouzení.
4. Je-li rozhodnutí o závazném posouzení výdajů vynaložených na výzkum a vývoj zahrnovaných do odpočtu doručeno poplatníkovi po uplynutí lhůty pro podání daňového přiznání za období, kterého se má rozhodnutí o závazném posouzení týkat, může poplatník odečíst odpočet na podporu výzkumu a vývoje v dodatečném daňovém přiznání.

Sdělení k vydání Pokynu č. MF-17 k jednotnému postupu při uplatňování ustanovení § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Zákonem č. 669/2004 Sb. byla s účinností od 1. ledna 2005 do zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v příslušném znění, doplněna ustanovení § 34 odst. 4 a 5, podle kterých může poplatník (právnícká i podnikající fyzická osoba) uplatnit odpočet od základu daně z příjmů ve výši 100%, resp. od 1. ledna 2015 110 %, výdajů (nákladů) vynaložených při realizaci projektů výzkumu a vývoje. V zájmu zajištění jednotného postupu při aplikaci uvedených ustanovení vydalo Ministerstvo financí Pokyn D - 288 ze dne 3. 10. 2005 k jednotnému postupu při uplatňování ustanovení § 34 odst. 4 a 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (čj. 15/96003/2005).

K Pokynu D - 288 byla vydána 2 Sdělení, kterými byl Pokyn D - 288 v návaznosti na změnu dotčených právních předpisů novelizován (Sdělení MF čj. 15/32 213/2010 ze dne 1. 4. 2010 uveřejněné ve Finančním zpravodaji č. 4/2010 a Sdělení čj. MF 11384/2014/15 ze dne 3. 10. 2014 uveřejněné ve Finančním zpravodaji č. 4/2014).

S účinností od 1. 4. 2019 byly zákonem č. 80/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, provedeny další změny v uplatňování odpočtu na podporu výzkumu a vývoje od základu daně z příjmů.

Významné věcné změny v režimu uplatňování odpočtu na podporu výzkumu a vývoje od 1. 4. 2019 ve srovnání s příslušnými ustanoveními zákona o daních z příjmů, ve znění do 31. 3. 2019, jsou:

- 1) Poplatník, který hodlá v souvislosti s realizací projektu výzkumu a vývoje odečíst od základu daně odpočet na podporu výzkumu a vývoje, musí tuto skutečnost oznámit správci daně.
- 2) Do odpočtu na podporu výzkumu a vývoje je možné zahrnovat pouze výdaje vynaložené ode dne podání oznámení.
- 3) Odpočet na podporu výzkumu a vývoje související s oznámeným projektem výzkumu a vývoje lze odečíst od základu daně nejdříve za období, pro které je ve lhůtě pro podání řádného daňového přiznání schválena projektová dokumentace.
- 4) Pojem „projekt výzkumu a vývoje“, který do 31. 3. 2019 představoval písemný dokument, je nahrazen pojmem „projektová dokumentace“. Nově se „projektem výzkumu a vývoje“ rozumí skutečnosti a činnosti související s konkrétním výzkumem a vývojem daňového subjektu (realizací projektu výzkumu a vývoje se rozumí samotné provádění činností ve výzkumu a vývoji). Nový pojem „projektová dokumentace“ obsahuje zpracovávaný a schvalovaný písemný dokument, v němž jsou uváděny skutečnosti vztahující se k činnosti ve výzkumu a vývoji poplatníka.
- 5) Projektovou dokumentaci může schvalovat osoba oprávněná jednat za poplatníka fyzickou i právníckou osobu.

P3. Výstupy ČSÚ za oblast statistik vědy, technologií a inovací

Webové stránky:

Výzkum a vývoj

https://www.czso.cz/csu/czso/statistika_vyzkumu_a_vyvoje

Státní rozpočtové výdaje na výzkum a vývoj

<https://www.czso.cz/csu/czso/statni-rozpocetove-vydaje-na-vyzkum-a-vyvoj>

Daňová podpora výzkumu a vývoje v podnikatelském sektoru

<https://www.czso.cz/csu/czso/danova-podpora-vyzkumu-a-vyvoje>

Specialisté ve vědě a technice

<https://www.czso.cz/csu/czso/specialiste-v-oblasti-vedy-a-techniky-a-jejich-mzdy>

Inovace

https://www.czso.cz/csu/czso/statistika_inovaci

Patenty

https://www.czso.cz/csu/czso/patentova_statistika

Licence

<https://www.czso.cz/csu/czso/licence>

High-tech technologie

https://www.czso.cz/csu/czso/vyspele_technologie

Publikace:

Publikace ČSÚ jsou volně dostupné na příslušných odkazech, nebo si je lze zakoupit v prodejně ČSÚ či prostřednictvím adresy: objednavky@czso.cz

Ukazatele výzkumu a vývoje – 2021; Kód 211002-22

<https://www.czso.cz/csu/czso/ukazatele-vyzkumu-a-vyvoje-2021>

Přímá veřejná podpora výzkumu a vývoje v České republice – 2021; Kód: 211001-22

<https://www.czso.cz/csu/czso/prima-verejna-podpora-vyzkumu-a-vyvoje-2021>

Daňová podpora výzkumu a vývoje v České republice – 2020; Kód: 211003-22

<https://www.czso.cz/csu/czso/neprema-verejna-podpora-vyzkumu-a-vyvoje-2020>

Licence na předměty průmyslového vlastnictví - 2021; Kód: 213002-22

<https://www.czso.cz/csu/czso/licence-na-predmety-prumysloveho-vlastnictvi-2021>

Ostatní publikace obsahující kapitoly z oblasti VTI:

Statistická ročenka České republiky 2022 - Kapitola 23. Věda, výzkum a inovace; Kód: 320198-22

<https://www.czso.cz/csu/czso/23-veda-vyzkum-a-inovace-oh06oi5s7>

Krajské ročenky - Kapitola 19. Věda a výzkum

<https://www.czso.cz/csu/czso/krajske-rocenky#10a>

Věda, výzkum a informační technologie v mezikrajském srovnání - v období 2007 až 2017

<https://www.czso.cz/csu/czso/veda-vyzkum-a-informacni-technologie-v-mezikrajskem-srovnani-2017>

Zaostřeno na ženy a muže 2022 - Kapitola 8. Věda a technologie; Kód: 300002-22

<https://www.czso.cz/csu/czso/8-veda-vyzkum-a-inovace-vokb3sw3uk>

Statistika & My – měsíčník Českého statistického úřadu

Analýzy z oblasti vědy a výzkumu: <https://www.statistikaamy.cz/statistiky/veda-a-vyzkum/>

P4. Přehled daňové podpory VaV v zemích OECD, EU a dalších zemích, 2021

Daňové pobídky pro výzkum a vývoj založené na výdajích			
Daňová úleva započitatelná proti dani z příjmů právnických osob			Daňová úleva, kterou lze uplatnit proti srážkové dani ze mzdy nebo příspěvkům na sociální zabezpečení
Nárok na daňový odpočet na výzkum a vývoj			
Objem	Rostoucí/hybridní	Daňová srážka na výzkum a vývoj	
<p>Zdanitelné: Austrálie, Chile, Kanada, Spojené království (velké firmy)</p> <p>Nezdanitelné: Belgie (neslučitelné s daňovou srážkou), Dánsko (pouze deficitní), Francie, Irsko, Island, Itálie, Japonsko (objemový a speciální daňový odpočet na výzkum a vývoj), Kolumbie (obecný daňový odpočet a daňový odpočet pouze pro malé a střední podniky), Korea (investice), Maďarsko, Malta, Německo, Norsko, Nový Zéland (obecný daňový odpočet a daňový odpočet pouze v případě deficitu), Rakousko</p>	<p>Zdanitelné: Spojené státy (daňový odpočet na pevný, indexovaný základ a rostoucí pro zjednodušený daňový odpočet)</p> <p>Nezdanitelné: Japonsko (vysoká intenzita výzkumu a vývoje), Korea, Mexiko, Portugalsko, Španělsko</p>	<p>Nezdanitelné: Belgie, Brazílie, Chorvatsko, Česká republika (hybridní), Čína, Dánsko, Finsko, Jihoafrická republika, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko (daňová srážka na výzkum a vývoj, odečtení pro centra výzkumu a vývoje), Rumunsko, Ruská federace, Řecko, Slovensko (hybridní a objemová), Slovinsko, Spojené království (malé a střední podniky), Švýcarsko (kantonální úroveň – volitelné), Turecko (rostoucí)</p>	
Nakládání s nevyužitými nároky			
Možnost vrácení peněz			
<p>Austrálie (malé a střední podniky), Belgie (po pěti letech), Dánsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Kanada (malé a střední podniky), Kolumbie (malé a střední podniky), Německo, Nový Zéland (obecný daňový odpočet a daňový odpočet pouze v případě deficitu), Norsko, Rakousko, Spojené království (velké podniky)</p>	<p>Spojené státy (kompenzace daně ze mzdy pro některé začínající podniky – startupy), Španělsko (snížený, volitelný splatný daňový odpočet)</p>	<p>Polsko (daňová srážka na výzkum a vývoj – začínající podniky – startupy), Spojené království (malé a střední podniky)</p>	<p>Automatická refundace prostřednictvím mzdového systému (omezená na závazky PWHT a SSC)</p>
Možnost převodu zůstatku			
<p>Austrálie, Belgie, Chile, Francie, Irsko, Kanada, Kolumbie, Maďarsko, Malta, Nový Zéland (obecný daňový odpočet), Spojené království</p>	<p>Korea, Portugalsko, Spojené státy americké, Španělsko (nesnížený, nesplacný úvěr)</p>	<p>Belgie, Česká republika, Čína, Dánsko, Chorvatsko, Jihoafrická republika, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Ruská federace, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Turecko</p>	<p><i>Není relevantní</i></p>
Ustanovení o preferenčních daňových pobídkách nebo výhodnější podmínky			
Malé s střední podniky (MPS)			
<p>Austrálie, Francie, Japonsko (objem), Kanada, Kolumbie, Malta, Norsko</p>	<p>Korea, Portugalsko (začínající podniky – startupy), Spojené státy (kvalifikované malé podniky, některé začínající podniky – startupy)</p>	<p>Belgie, Chorvatsko, Polsko (daňová srážka na výzkum a vývoj – začínající podniky – startupy), Spojené království (MSP)</p>	<p>Belgie (mladé inovativní firmy), Francie (mladé inovativní podniky / mladé univerzitní podniky), Nizozemsko (začínající podniky – startupy), Španělsko (inovativní MSP)</p>
Spolupráce			
<p>Francie</p>	<p>Island, Japonsko</p>	<p>Maďarsko</p>	<p>Belgie</p>
Omezení daňových úlev na výzkum a vývoj			
Sazby daňových odpočtů závislé na prahové hodnotě			
<p>Francie, Kanada (CCPC)</p>			<p>Nizozemsko</p>
Stropy pro výši způsobilých výdajů na výzkum a vývoj nebo hodnotu daňových úlev na výzkum a vývoj			
<p>Výdaje na výzkum a vývoj: Austrálie, Dánsko, Francie (subdodavatelský výzkum a vývoj), Chile, Irsko (subdodavatelský výzkum a vývoj), Island, Kolumbie, Německo, Norsko, Rakousko (subdodavatelský výzkum a vývoj)</p> <p>Daňové úlevy na výzkum a vývoj: Itálie, Japonsko (objem a speciální výzkum a vývoj), Kolumbie, Maďarsko, Malta, Nový Zéland (obecný daňový odpočet a daňový odpočet pouze v případě deficitu)</p>	<p>Výdaje na výzkum a vývoj: Portugalsko (rostoucí)</p> <p>Daňové úlevy na výzkum a vývoj: Japonsko (rostoucí a vysoká intenzita výzkumu a vývoje), Korea (velké firmy), Španělsko, Spojené státy americké</p>	<p>Výdaje na výzkum a vývoj: Čína (subdodavatelský výzkum a vývoj), Chorvatsko, Švýcarsko (kantonální úroveň – volitelné), Turecko (subdodavatelský výzkum a vývoj)</p> <p>Daňové úlevy na výzkum a vývoj: Maďarsko (spolupráce ve výzkumu a vývoji), Velká Británie (MSP)</p> <p>Výdaje na výzkum a vývoj a daňové úlevy: Finsko, Slovensko (daňová srážka na základě objemu)</p>	<p>Belgie, Francie, Maďarsko (výjimka a daňový odpočet, v praxi neslučitelné), Španělsko, Švédsko, Turecko</p>
Ustanovení o zrychlených odpisech pro kapitál na výzkum a vývoj			
<p>Belgie, Brazílie, Čína, Dánsko, Francie, Chile, Irsko, Izrael (mimo výzkum a vývoj), Litva, Polsko, Rumunsko, Ruská federace, Spojené království, Španělsko, Turecko</p>			
Žádné daňové pobídky pro výzkum a vývoj založené na výdajích			
<p>Bulharsko, Estonsko, Kypr, Kostarika, Lotyšsko, Lucembursko</p>			

Zdroj: OECD R&D Tax Incentive Database, <http://oe.cd/rdtax>, prosinec 2021.

